

RI UCAB CARTA RI XUTZ'IBAJ RI SAN PABLO CHQUE RI COJONELAB AJ CORINTO

Ri apóstol Pablo cuchap u tz'ibaxic jun carta chic chque ri kachalal cojonelab aj Corinto

¹ In wa', ri Pablo, in apóstol. In jun chque ru tako'n ri Jesucristo. Je wa' nu banic rumal chi are u rayibal ri Dios. Ri in, wachi'l ri kachalal Timoteo, quintz'ibaj bi wa' we wuj ri' chque ri kachalal cojonelab che ri Dios ri e c'o pa ri tinimit Corinto, xukuje' chque conojel ri e rech ri Dios ri e c'o pa tak ri tinimit re Acaya. ² Are ta ba' ri Dios ka Tat xukuje' ri Kajaw Jesucristo cutok'obisaj i wäch, cubano chi cuxlan ri iwanima'.

Ri apóstol Pablo cucu'bi u c'ux chrij ri Dios chupam ri c'äxc'ol

³ Kaya ba' u k'ij ri Dios ru Tat ri Kajaw Jesucristo. Ri Are' are ka Tat ri quel u c'ux chke, are ri ka Dios ri amak'el cucu'bisaj ka c'ux. ⁴ Ri Dios cucu'bisaj ka c'ux chupam ronojel ri c'äx ri cäkariko rech ri uj xukuje' cujcowinic cäkacu'bisaj qui c'ux ri tajin cäquirik c'äx. Jas ru cu'bisaxic ka c'ux uj u banom ri Dios, je' cäka'n uj chucu'bisaxic qui c'ux ri e are'. ⁵ Je' jas ri uj sibalaj tajin cäkarik ke ri c'äx ri xurik ri Cristo, are c'u rumal ri Cristo xukuje' sibalaj cäcu'bisax na ka c'ux uj. ⁶ Rumal ri' we ri uj cäkarik c'äx, cäkarik wa' rech ri ix cäcu'bisax i c'ux, xukuje' quirik ru tobanic ri Dios. We c'u cäcu'bisax ka c'ux

rumal ri Dios, je c'u ri' cäban chke rech ri ix xukuje' cäcu'bisax i c'ux, quirik c'u na ru tobanic ri Dios. Je ri' quixcowinic quich'ij ri c'äxc'ol ruc' paciencia junam jas ri c'äxc'ol ri tajin cäkarik uj. ⁷ Sibalaj cu'l ka c'ux chiwij rumal chi ketam chi jas ri ix tajin quirik iwe ri c'äxc'ol, je ri' xukuje' quirik na iwe ri cu'lbal c'ux ri cuya ri Dios.

⁸ Kachalal, cäkaj chi quiwetamaj chi sibalaj nim ri c'äx ri xkarik pa Asia. Sibalaj nim c'ut ri c'äx ri xkariko chi man c'o tä chi ka chuk'ab chuch'ijic wa'. Ri uj man cu'l tä chi ka c'ux chi cujc'asi'c, xane xkachomaj chi cujcäm wi na. ⁹ Xkana' chi je' ta ne k'atom tzij chkij chi cujcämisaxic. Xkac'ulmaj c'u wa' we c'äx ri' rech cäketamaj cäcu'bi ka c'ux chrij ri Dios ri queuc'astajisaj ri cäminakib. Man cäcu'bi tä c'u ka c'ux chbil kib uj. ¹⁰ Ri Dios xujuto' chuwäch ri c'äxalaj cämical, xukuje' kujuto' na. Ka cu'bam ka c'ux chrij ri Are' chi cutakej na ka to'ic. ¹¹ Je wa' cuban na chke we ri ix kujito' ruc' ri oración ri quiban pa ka wi'. We e q'uia ri cäca'n orar pa ka wi', e q'uia ri' xukuje' ri quemaltioxin na che ri Dios rumal ri nimak tak u tewchibal pa ka wi'.

Ri apóstol Pablo cubij jas che man xe' tä chic pa ri tinimit Corinto

¹² C'o ri sibalaj cuya quicotemal chke. Are la' chi cäkana' pa kanima' chi ch'ajch'oj ri ka c'aslemal xukuje' chi kas utz ri ka chomanic waral cho we uwächulew. Más c'u na je' ri ka banic wa' chixol ix xukuje'. Man xak tä c'u ruc' ri ka no'j uj je' ka'nom wa', xane are ri Dios uj u to'm ruc' ri nimalaj u tok'ob. ¹³ Ri ka tz'ibam bi chiwe chupam tak ri ka wuj are xak xuwi ri quixcowinic quisiq'uij, ri

quixcowinic quich'obo. Cu'l c'u nu c'ux chi kas quixcowinic quich'ob na ronojel ri ka tz'ibam bic, ¹⁴ je' jas ri i ch'obom jubik' cämíc, rech pa ri k'ij ri cäpe ri Kajaw Jesús, ri ix quixcowinic quixquicot na kumal uj, je' jas ri uj cujquicot na iwumal ix.

¹⁵ Xcu'bi c'u nu c'ux chrij ronojel wa', je ri' chi ri in nabe canok xinchomaj quinopan iwuc' ix, rech je ri' kas quixquicotíc rumal chi camul quinopan iwuc'. ¹⁶ Xinchomaj chi quinopan iwuc' aretak quine' pa Macedonia. Xinchomaj c'ut chi aretak quintzelej lok pa Macedonia quinopan chi na iwuc' jumul chic. Je ri' ri ix xixcowin ta xinuto' rech quintakej chi ri nu be, quine' pa Judea. ¹⁷ ¿A xa lo man kas utz tä u chomaxic xinbano aretak xinchomaj u banic wa'? ¿A quichomaj ix chi xak quinban ri nu chomanic jas ri cuban jun winak ajuwächulew ri cubij: “Je ri' quinbano,” te c'u ri' cubij chic: “Man je' taj”? —cächa ri'. ¹⁸ Ri Dios c'ut quilowic chi ri uj man cäkabij tä chiwe: “Je ri' cäka'no,” te c'u ri' cäkabij chic: “Man je' taj,” —mujcha ne lo. ¹⁹ Je ri', rumal rech ri Cristo Jesús ru C'ojol ri Dios ri cäkatzijo' uj chiwe, ri in, ri Silvano xukuje' ri Timoteo. Ri Are' c'ut man c'o tä jumul ri cubij: “Je',” te c'u ri' cubij chic: “Man je' taj,” —man cächa tä ri'. Ru Lok' Pixab ri Dios rumal ri Cristo amak'el ronojel k'ij are ri kas tzij. ²⁰ Ronojel c'u ri u bim ri Dios, je' quel na rumal ri Cristo. Rumal ri' aretak cäkaya u k'ij ri Dios cäkabij: “¡Amén!” —cujcha', rumal ri Cristo Jesús. ²¹ Tzare c'u ri Dios ri xbanow chke chi ri ix xukuje' ri uj ka jiquibam ri kanima' chrij ri Cristo, xukuje' xujutaso rech cäkajach kib pu k'ab ri Are'. ²² Xucoj ketal chi ri uj rech ri Are'. Ri Lok'alaj Espíritu c'ut ri xuya pa

kanima', are c'utbal wa' chi kas tzij cuya na ronojel ri xuchi'j chke.

²³ C'ä mäja' c'u quinopan iwuc' pa Corinto jas ri xinchomaj nabe. Are ri Dios ri quilowic, retam c'u ri Are' ri kas c'o pa wanima', chi xa rumal chi quintok'obisaj i wäch man xinopan taj. ²⁴ Man xa tä c'u cäkaj cujtakan pi wi' rech quicojo jachique ri cäkaj uj. Kilom c'ut chi i jiquibam iwanima', kas ix cojoninak. Xane ri uj xa cäkaj cujtoban iwuc' rech kas quixquicotic.

2

¹ Rumal ri' xinchomaj in chi man quinopan tä iwuc' jumul chic ri xa ta bis quinya chiwe aretak quinopan. ² We c'u ri in quinya bis chiwe, ¿jachin ta chic ri cuya quicotemal chwe in? Xak xuwi ri ix ri' ri xa nu yo'm bis chiwe quixcowin chubanic wa'. ³ Rumal ri' xintz'ibaj bi ri jun wuj chic chiwe. Are la' chi man cwaj taj quine'c rech xa quinrika bis iwumal, xane rajwaxic quibano chi cäquicot wanima'. Cu'l c'u nu c'ux chi aretak quinquicot na in, ri ix xukuje' quixquicot na wuc'. ⁴ Aretak c'ut xintz'ibaj bi ri jun wuj chic chiwe, sibalaj in oquinak il, sibalaj xinbisonic, tajin c'u quinok'ic. Man xintz'ibaj tä c'u bic rech xa quixbisonic, xane are cwaj chi quiwetamaj chi sibalaj quixwaj nimalaj iwonojel.

Ri apóstol Pablo cusach u mac ri jun ri banow-inak c'äx chquixol ri cojonelab

⁵ We c'o jun chiwe u yo'm bis chwe, man xuwi tä chwe in ri' u yo'm wi, xane u yo'm jubik' ri' chiwe ix iwonojel. "Jubik'," —quincha'. Je' quinbij

wa' rech man quinban tä sibalaj nim ri c'äx che ri ajmac. ⁶ Ri c'äjisabal u wäch ri achi ri' ri xiya che aretak ximulij iwib, xak ruc' ba' la'. ⁷ Cämïc c'ut, xa chisacha u mac, chicu'bisaj c'u u c'ux. We ne man cuch'ij tä chic, cuya c'u can ronojel rumal ri nimalaj u bis. ⁸ Rumal ri' quixinbochi'j chi quic'ut chi jumul ri utzil iwanima' che ri are' jas ri i banom petinak lok. ⁹ Xa c'u rumal wa' xintz'ibaj bi ri nabe wuj chiwe chrij wa'. Je ri' xinbano che rilic, xukuje' che retamaxic we ri ix kas tzij quinimaj ronojel ri quinbij chiwe. ¹⁰ Jachin c'u ri quisach u mac ix, che apachique mac ru banom, ri in xukuje' quinsach u mac. We c'o jun nu sachom u mac, nu sachom u mac ri' chuwäch ri Cristo rumal chi quintok'obisaj i wäch ix, we kas tzij c'o mac ri rajwaxic quinsacho. ¹¹ Je' ka'na wa' rech ri Satanás man cujuch'ac taj. Kas ketam c'ut jas ri tajin cuchomaj u banic ri are'.

Ri apóstol Pablo xbisonic aretak xopan pa ri tinimit Troas rumal chi man xurik tä ri Tito

¹² Aretak xinopan pa ri tinimit Troas chutzijoxic ri Utzalaj Tzij re ri Évangelio chrij ri Cristo, xyi' chwe chi cuya' quintzijoje na ru Lok' Pixab ri Dios chila'. ¹³ Pune je ri', sibalaj xinoc il rumal chi man xinrik tä ri kachalal Tito. Rumal ri' xinél bi cuc' ri kachalal cojonelab chila', xine' c'u pa Macedonia.

Waral cäkil wi chi cujch'acan na rumal ri Cristo

¹⁴ Maltiox ba' che ri Dios ri cuya chke chi amak'el ronojel k'ij cujch'acan na rumal ri Cristo Jesús. Rumal c'u kech uj quel u tzijol ru Lok' Pixab ri Are' je' jas jun c'oc'alaj cunabal ri cäjabun ri ruxlab. ¹⁵ Je ri', rumal chi ri uj je' ka banic

jas u c'oc'al ri incienso ri cäyi' che sipanic cho ri Dios rumal ri Cristo. Cäjabun c'u ri ruxlab chquixol ri winak ri cäquirik ru tobanic ri Dios, xukuje' chquixol ri winak ri xa cäsach na qui wäch. ¹⁶ Chque ri winak ri xa cäsach na qui wäch we incienso ri' are je' jas ri ruxlab jun cunabal ri cäcämisanic. Chque c'u ri winak ri cäquirik ru tobanic ri Dios are je' jas ri ruxlab jun c'oc'alaj cunabal ri cuya c'aslemal. ¿Jachin ta c'u lo ri kas cäcowin chubanic wa' we chac ri' chutzijoxic ru Lok' Pixab ri Dios? ¹⁷ Ri uj man xa tä ch'acoj tajin cäka'n chrij ru Lok' Pixab ri Dios, jas ri cäca'n q'uia winak, cäquiyuj c'ut ruc' ri man kas tzij taj. Xane ruc' ri jicomal kanima' cäkatzijoj ri kas tzij chuwäch ri Dios rumal chi uj u tako'n ri Are', uj patänil tak re ri Cristo.

3

*Ri uj are cäkatzijoj ri c'ac' trato ri xuban ri Dios
kuc'uj*

¹ Aretak je' cäkabij wa', ¿a quichomaj ix chi xa tajin cäkachaplej chi jumul u ya'ic ka k'ij chbil kib? ¿A rajwaxic ne lo cäkaya jujun tak wuj chiwe ri cubij wi chi uj utz? ¿A rajwaxic chi cäkata' bi jujun tak ka wuj chiwe ri cubij wi chi uj utz, junam jas ri cäca'n jujun winak chic? ² Man je' tä ri', rumal chi xak xuwi ix ri' ri ix ri wuj ri cajwataj chke. Ix je' ta ne jun wuj ri tz'ibtal pa tak ri kanima'. Conojel c'u ri winak quecowinic cäquetamaj wa', cäquisiq'uij c'u u wäch. ³ Ri ix, ix je' jas jun wuj ri tz'ibam rumal ri Cristo ri jachom kumal uj. We wuj ri' man tz'ibam tä u wäch ruc' tinta, xane ruc' ri Lok'alaj Espíritu rech ri c'aslic Dios. Man e are tä tz'ib ri xa

cho tz'alam tak abaj e tz'ibam wi, xane pa tak ri canima' winak.

⁴ Cu'l c'u ka c'ux chrij ri Dios rumal ri Cristo chi kas tzij wa' ri cäkabij. ⁵ Man xak tä c'u uj pa ke wi kujcowin chubanic ri cäka'no, xane ronojel ri kujcowin chubanic, are ri Dios ri cäyo'w chke chi kujcowinic chubanic wa'. ⁶ Tzare c'u ri Dios xyo'w chke chi kujcowinic kujpatänin che ri Are' ruc' jun c'ac' trato. Man are tä ru nimaxic jun takanic ri xa tz'ibtalic, xane jun c'aslemal wa' ri cuya ri Lok'alaj Espíritu chke. Ri Pixab ri Tz'ibtalic cuk'at tzij puwi' jun chi cäcämisaxic. Are c'u ri Lok'alaj Espíritu cuya c'aslemal.

⁷ We Pixab ri' ri xutz'ibaj ri ka mam Moisés, xtz'ibax wa' cho tz'alam tak abaj. Xpe c'u ruc' ri je'lalaj u juluwem ri Dios ri sibalaj c'o u chuk'ab, je ri' chi ri winak aj Israel man xecowin tä chic xeca'y chupalaj ri ka mam Moisés, rumal chi sibalaj cäjuluw ru palaj. Pune je ri', nojim c'ut xtäni wa' we juluwem ri'. We ri Pixab ri' ri cuk'at tzij puwi' jun chi cäcämisaxic, sibalaj nim u k'ij wa' xpetic, ⁸ ¿a mat c'u sibalaj nim chi na u k'ij wa' ru Lok' Pixab ri Dios ri cuya ri Lok'alaj Espíritu chke? ¡Je', je ri'! ⁹ Quel cubij wa': We ri Pixab ri xa xuc'am lok cämical pa ka wi' sibalaj xnimar u k'ij, ¿a mat sibalaj nim chi na u k'ij wa' ru Lok' Pixab ri Dios ri cubij chi cuya' cäjicomataj ri kanima' cho ri Dios? ¹⁰ Je ri', rumal chi ri Pixab ri sibalaj xnimar u k'ij nabe, cämíc man nim tä chi u k'ij wa'. Are sibalaj nim chi na u k'ij we jun chic ri' chuwäch ri jun ri c'o nabe. ¹¹ We c'u sibalaj xnimar u k'ij ri ojer trato ri xa quieb oxib k'ij xuban u patän, sibalaj nim chi ba' na u k'ij wa' ri c'ac' trato ri man cäq'uis tä na u

wäch.

¹² Rumal c'u rech chi chrij wa' cu'l wi ka c'ux, xa je ri' man cäkaxej tä kib kujch'awic. ¹³ Man je' taj cäka'no jas ri xuban ri ka mam Moisés ri xucoj jun ch'ukbal u palaj rech ri winak aj Israel man cäquil taj aretak cätäni ri juluwem ri sibalaj cätunun chupalaj, ri juluwem ri xa tajin cäsach u wäch. ¹⁴ Are c'u ri winak aj Israel man xquich'ob taj. Mäja' c'u cäquich'ob wa' cämïc. Rumal ri' aretak cäquisiq'uij ri ojer trato, ri ch'ukbal ri xucoj ri ka mam Moisés are banowinak chque chi man cäquich'ob taj, man esam tä c'u ri ch'ukbal ri' chquiwäch. Xuwi c'u rumal ri Cristo are quesax na wa'. ¹⁵ C'ä pa we k'ij cämïc ri', aretak cäquisiq'uij tak ri wuj ri xutz'ibaj ri ka mam Moisés, je' ta ne c'o jun ch'ukbal ri cuban jech' che ri qui chomanic. ¹⁶ Aretak c'ut jun winak cätzelej ruc' ri Kajaw Jesús, are je' ta ne quesax ri ch'ukbal ri', cul c'u ru chomanic pa sak. ¹⁷ Ri Kajaw Jesús c'ut, are ri Espíritu. Jachin c'u ri c'o ri Lok'alaj Espíritu rech ri Kajaw Jesús pa ranima' man c'o tä chi ri' pu k'ab ri ojer Pixab. ¹⁸ Rumal c'u ri' konojel ri uj man ch'uktal tä chi ri ka palaj, xane uj je' jas jun espejo ri cäk'alajin wi ri je'lalaj u juluwem ri Kajaw Jesús. Je ri' ri uj nojim je' tajin kujel na jas ri Cristo, rumal chi ronojel k'ij cäk'alajin na jubik' chic che ri je'lalaj u juluwem pa ri ka c'aslemal. Are wa' ri cuban ri Lok'alaj Espíritu re ri Kajaw Dios.

4

¹ Man cäq'uistaj tä ba' ka c'ux rumal chi ri Dios u yo'm pa ka k'ab chi cäkatziyoj ru Lok' Pixab ri Are' chrij ri c'ac' trato rumal chi xel u c'ux chke.

² Ketzalam u wäch ri q'uixbal u banic xukuje' ri xa cäban chi c'uyal. Man quekasub tä ri winak, man cäkaq'uex tä ru Lok' Pixab ri Dios, xane xuwi cäkabij ri kas tzij. Je ri' cäka'no rech conojel ri winak cuya' cäquina' na pa canima' chi utz ri cäka'n cho ri Dios. ³ We c'u ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio ri cäkatzijoj are ch'uktalic, xak xuwi chquiwäch ri winak ri xa cäsach na qui wäch are ch'uktal wi. ⁴ Rumal chi man quecojon taj, ri dios re we uwächulew ri^{*} are banowinak chque chi sachinak ri qui chomabal, je' ta ne chi man quecowin taj queca'yic. Je ri' u banom chque rech man cäquil tä ri sakil re ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio chrij ri Cristo ri sibalaj nim u k'ij. Are c'u ri Cristo, are ri kas u wächbal ri Dios. ⁵ Aretak cäkatzijoj ru Tzij ri Dios, man uj taj cäkatzijoj kib, xane are cäkatzijoj ri Jesucristo chi are Kajaw. Are c'u ri uj xuwi cäkak'alajisaj kib chi uj patänil tak iwe rumal chi lok' cäkil wi ri Jesús. ⁶ Ri Dios c'ut ri xtakanic chi cätunun ri sakil pa ri k'ekum, are c'u wa' ri xubano chi cätunun ru sakil ri Are' pa tak ri kanima' rech ruc' we sakil ri cäketamaj chi sibalaj cänimarisax u k'ij ri Dios. K'alaj wa' chupalaj ri Jesucristo.

Chujcojon che ri Dios pa ronojel

⁷ We k'inomal ri' ajchicaj c'o pa ri ka cuerpo ri je' ta ne e bo'j banom ruc' ulew. Je ri' rech k'alaj chi we nimalaj chuk'ab ri' ri c'o kuc', ruc' ri Dios cäpe wi, man kech tä c'u uj. ⁸ Pune cäkarik c'äx je wa' je ri', amak'el kujel chupam. Pune sibalaj kujoc il, man cäq'uistaj tä can ka c'ux. ⁹ Pune cäban c'äx chke

* **4:4** "Ri dios re we uwächulew ri" quel cubij ri Itzel, ri Satanás.

cumal ri winak, man uj wonobam tä canok. Pune cujkasax cho rulew, cujsocaj c'ut, man cäsach tä ka wäch. ¹⁰ Apawije' ta ne ri cuje' wi c'o ri retal ru cämical ri Jesús che ri ka cuerpo, are wa' ri c'äx ri tajin cäkariko. Je ri' rech xukuje' k'alaj ru c'aslemal ri Jesús pa tak ri ka c'aslemal uj. ¹¹ Ri uj ri c'ä uj c'asal na, ronojel k'ij uj c'o cho ri cämical rumal rech ri Jesús, rech ru c'aslemal ri Jesús cäk'alajin pa tak ri ka cuerpo uj ri xa cäsach qui wäch. ¹² Ri uj, rumal ru tzijoxic ru Lok' Pixab ri Dios, xa jubik' man cäpe ri cämical pa ka wi'. Are c'u ri ix xa tajin quirik na ri c'aslemal.

¹³ Ru Lok' Pixab ri Dios ri Tz'ibtalic cubij: “Xincojon che ri Dios. Rumal c'u ri' xintzijonic,” — cächa'. Ri uj xukuje' je' cäka'no. Cujcojon che ri Dios, rumal c'u ri' cujtzijonic. ¹⁴ Ketam c'ut chi ri Dios ri xuc'astajisaj ri Kajaw Jesús chquixol ri cäminakib, ri uj xukuje' cujuc'astajisaj na chquixol ri cäminakib junam ruc' ri Jesús. Cujuc'am c'u na bi chuwäch ri Are' junam iwuc' ix. ¹⁵ Ronojel wa' xbantajic chubanic utzil chiwe. Je ri' rech we e q'uia ri cäquirik ri nimalaj u tok'ob ri Dios, e q'uia xukuje' ri cäquiya na maltioxinic che ri Are' rech cänimarisax c'u na u k'ij ri Dios.

¹⁶ Rumal ri' man cäq'uistaj tä ka c'ux. Pune we ka cuerpo ri' xa tajin cärijobic, ri kanima' c'ut tajin cuban na c'ac' ronojel k'ij. ¹⁷ Ri c'äxc'ol ri cäkarik pa we c'aslemal ri' man nim tä wa', xane xa re quieb oxib k'ij. Cuya c'u chke chi cäkarik na ke ri nimarisabal u k'ij ri Dios ri man c'o tä u q'uisic, ri sibalaj nim na chuwäch ri c'äxc'ol. ¹⁸ Mäcu'bi ba' ka c'ux chquij ri jastak ri queilitajic, xane are

cu'l ka c'ux chquij ri man queilitaj taj, rumal chi ri jastak ri queilitajic xa cäsach qui wäch, are c'u ri man queilitaj taj man c'o tä qui q'uisic.

5

¹ Ketam c'ut chi we cäsach u wäch ri ka cuerpo ri je' jas jun ja ri man naj taj cuch'ijo, c'o chi na jun kachoch ri u banom u banic ri Dios pa ri caj ri man cäsach tä u wäch. Are jun ja ri man xa tä banom cumal winak. ² Kas tzij ri uj, ri c'ä uj c'o na pa ri ka cuerpo ri', cujel ch'uj rumal chi are sibalaj cäkaj cujk'ax pa ri kachoch ri c'o chila' chicaj. ³ Ri kachoch jela' are jun c'ac' cuerpo wa' ri je' ta ne jun atz'iak ri cujuch'uk na rech man cujch'ani tä canok. ⁴ Ri uj, ri c'ä uj c'asal na pa we ka cuerpo ri je' ta ne jun ja, cujel ch'uj, cäkana' c'u c'äx pa kanima'. Man are tä chi cäkaj chi cäsach u wäch ri ka cuerpo ajuwächulew, xane are cäkaj jun ka cuerpo chic ri cujuch'uku je' jas jun c'ac' atz'iak rech ri ka cuerpo ri xa cäsach u wäch cäqu'extaj na wa' rumal ri jun c'aslemal chic ri man c'o tä u q'uisic. ⁵ Are c'u ri Dios xbanow chke chi je' ka banic wa'. U yo'm c'u ri Lok'alaj Espíritu pa kanima'. Are c'utbal wa' chi kas tzij cuya na ronojel ri xuchi'j chke.

⁶ Rumal ri' amak'el ronojel k'ij cäcu'bi ka c'ux chrij ri Dios. Ketam chi ri uj, ri c'ä uj c'o pa we cuerpo ri', je' ta ne man uj c'o tä cho kachoch rumal chi mäja' uj c'o ruc' ri Kajaw Jesús. ⁷ Ri cäka'n ronojel k'ij, cäka'n wa' ruc' cojonic. Man are tä cäcu'bi ka c'ux chrij ri cäkilo. ⁸ Sibalaj cäcu'bi c'u ka c'ux chrij ri Dios. Cäkaj ta ne chi mat uj c'o chi waral pa we ka cuerpo ri' rech cuya' cujec'ol

cho ja ruc' ri Kajaw Jesús. ⁹ Rumal ri' are cäkaj cäka'n ronojel k'ij jachique ri utz cäiril wi ri Kajaw Jesús, we uj c'o waral pa ri ka cuerpo o man uj c'o tä chi waral. ¹⁰ Konojel c'ut rajwaxic cujetac'al na chuwäch ri Cristo rech cuk'at tzij pa ka wi'. Chkajujunal c'ut cäkac'am na ri tojbal re ri xka'n pa ri ka c'aslemal waral cho we uwächulew, we are utz o man utz tä ri' ri xka'no.

Waral cäkil wi chi ru Lok' Pixab ri Dios ri cäkatzijoj cuya utzil chquixol ri winak ruc' ri Dios

¹¹ Rumal c'u ri' ri uj ri ketam chi rajwaxic cäkaxej kib cho ri Dios, cäkacoj ka chuk'ab rech cäquicoj ri winak chi kas tzij ri cäkabij. Ri Dios c'ut retam jas ri ka banic. Cwaj ta na chi ri ix xukuje' quina' pa iwanima' chi utz ka banic. ¹² Man xa tä tajin cäkaya ka k'ij chbil kib jumul chic, xane tajin cäkaya chiwe ix chi c'o jas che cuya' cäcu'bi i c'ux chkij pa ronojel. Je ri' rech c'o ri quibij chuto'ic iwib chquiwäch ri cäca'n nimal xa rumal ri qui banic ri winak, man rumal tä ri c'o pa ri canima'. ¹³ We quichomaj ix chi xa cujel ch'uj chupam ri cäka'no, are chuya'ic u k'ij ri Dios ri'. We c'u quichomaj chi man cujel tä ch'uj, utz ri ka chomanic, are chubanic utzil ri' chiwe ix. ¹⁴ Are c'u ri rutzil ranima' ri Cristo cätakan pa kanima'. Ketam c'ut chi xa jun ri xcäm che ka q'uexwäch konojel. Rumal ri' are je' ta ne chi ri uj konojel xujcämich aretak xcäm ri Are' rumal kech. ¹⁵ Ri Cristo xcäm rumal quech conojel ri winak, rech ri e c'aslic man cäca'n tä chic xa jas ri cäcaj ri e are', xane are cäca'no jas ri craj ri Cristo ri xcämich, ri xukuje' xc'astaj chquixol ri cäminakib rumal quech. ¹⁶ Rumal ri' ri ka chomanic uj cämich chquij ri winak man junam tä chi ruc' ri

qui chomanic ri winak ajuwächulew. Pune nabe canok je' ka chomanic wa' chrij ri Cristo jas ri qui chomanic ri winak ajuwächulew, man je' tä chi c'u ka chomanic wa' chrij ri Are' cämïc. ¹⁷ Je c'u ri' ri winak ri xa jun chic ruc' ri Cristo, je' ta ne chi xil na u wäch jumul chic. Jun chi wi ru c'aslemal. Ri ojer u c'aslemal xsach u wäch, cämïc c'ut ronojel are c'ac' chic.

¹⁸ Ronojel wa' are ri Dios cäbanowic, ri xuya utzil chkaxol ruc' Are' rumal ri Cristo. Xuya c'u pa ka k'ab ru tzijoxic chi cuya' queutzir ri winak ruc' ri Are'. ¹⁹ Quel cubij chi rumal ri Cristo ri Dios tajin querutzirisaj conojel ri winak ruc' ri Are' rech man cucoj tä chi pa cuenta ri qui mac. Xuya c'u pa ka k'ab uj ru tzijoxic ru Lok' Pixab chque ri winak rech queutzir ruc' ri Dios. ²⁰ Rumal ri' uj petinak, uj u tako'n ri Cristo, je' ta ne chi are ri Dios tajin cäbochi'n chiwe rumal kech uj. Quixkabochi'j ba' rumal ri Cristo: ¡Chixutzir ruc' ri Dios! —cujcha'. ²¹ Ri Cristo man c'o tä jun mac xubano. Xa c'u rumal kech uj xban che rumal ri Dios chi je' ta ne ajmac, rech ri uj rumal chi xa uj jun chic ruc' ri Cristo cäjicomataj na ri kanima' cho ri Dios.

6

¹ Je c'u ri' ri ix ri junam quixchacun kuc' chupatänixic ri Dios, quixkabochi'j chi nim chiwila wi ri tok'ob ri xuban ri Dios chiwe, miwetzelay c'u u wäch wa'. ² Cubij c'u ri Are' pa ru Lok' Pixab ri Tz'ibtalic:

Xinto aretak xaban orar pa jun k'ij

ri kas utz chubanic wa'.

Pa ri k'ij ri xac'am ri nu tobanic

xinto ri xabij, xatinto' c'ut,
 —cächa'. Cämïc c'ut are wa' ri utzalaj k'ij ri', cämïc
 c'u ri' ri k'ij ri quixcowinic quirik ru tobanic ri
 Dios.

³ C'o ba' jas mäka'no ri xa cubano chi jun chic
 cätzakic, rech man cäbix tä ri man utz taj chrij
 ri cäka'no chupatänixic ri Dios. ⁴ Xane cäkaj
 cäkak'alajisaj kib pa ronojel chi uj patänil tak re ri
 Dios. K'alaj wa' aretak sibalaj cäkachajij paciencia
 chuch'ijic ri c'äx, ri meba'il, xukuje' q'uia u wäch
 c'äxc'ol. ⁵ Uj ch'ayom, xukuje' uj cojom pa che'. Qui
 walijisam quib ri winak chkij, xukuje' ka'nom c'äx
 tak chac. Q'uia mul elinak ka waram, xukuje' ka
 rikom numic. ⁶ Xukuje' ka k'alajisam chi uj patänil
 re ri Dios rumal chi ch'ajch'oj ri ka c'aslemal,
 rumal chi ketam ri kas tzij, c'o ka paciencia, cäka'n
 utzil, xukuje' rumal chi c'o ri Lok'alaj Espíritu pa
 kanima', kas c'u quekaj nimalaj conojel. ⁷ Xukuje'
 k'alaj wa' aretak cäkatzijoj ri kas tzij, c'o c'u ru
 chuk'ab ri Dios pa kanima'. Ri kanima' ri jicom ru
 yo'm ri Dios chke are wa' cäkacoj pa ri ch'oj ruc' ri
 Itzel, xukuje' che ka to'ic kib. ⁸ C'o jutak mul ri cäyi'
 ka k'ij, c'o c'u jutak mul ri xa tzel cujil wi. C'o jutak
 mul ri utz ka tzijoxic cäbanic, c'o c'u jutak mul ri xa
 cujyok'ic. Xukuje' c'o jutak mul ri cäbix chke chi
 xa uj banal tak tzij, c'o c'u jutak mul ri cäbix chke
 chi cäkabij ri kas tzij. ⁹ C'o jutak mul ri cäbix chke
 chi man etamtal tä ka wäch, pune kas tzij etamtal
 ka wäch. C'o jutak mul ri cujopan cho ri cämical,
 xak c'u are uj c'asal na. Pune cäc'äjisax ka wäch,
 man uj cämisam tä c'ut. ¹⁰ Pune c'o ri cuya bis chke,
 cujquicot amak'el ronojel k'ij. Pune uj meba', e
 q'uia c'ut ri e k'inomarinak kumal. Pune are je' ta

ne chi man c'o tä ri jastak ke, ronojel c'ut tz'akat u wäch c'o kuc'.

¹¹ Kachalal aj Corinto, ka bim ronojel chiwe chi sakil. Kas ka k'alajisam chiwäch ix ronojel ri c'o pa kanima'. ¹² Ri uj man c'o tä chi jas ri mat ka bim chiwe ri c'o pa kanima'. Ix c'u ri' c'o na jas ri man i bim tä chke ri c'o pa iwanima'. ¹³ Quixinbochi'j, je' jas ri cuban jun tata' chque ri ralc'ual. Chik'alajisaj chnuwäch ri kas c'o pa ri iwanima' je' jas ri xinban in iwuc' ix.

Ri apóstol Pablo cubij chi uj ri' ri nimalaj rachoch ri Dios

¹⁴ Miban iwachi'l chque winak ri man e cojonelab taj, mixc'uli c'u cuc'. We je ri' quibano, man junam tä i wäch ri' quixc'o'ji'c. ¿A cārachi'laj lo rib ri jicomal ruc' ri etzelal? ¿A rachi'l lo rib ri sakil ruc' ri k'ekumal? ¡Man je' tä ri'! ¹⁵ ¿A cājunamataj lo u wäch ri Cristo ruc' ri Satanás? ¿A cājunamataj lo u wäch ri cojonel ruc' ri man cojonel taj? ¡Man je' taj! ¹⁶ ¿A cuya' lo cuc'ulaj rib ri nimalaj rachoch Dios cuc' ri tiox ri xa e banom cumal winak? ¡Man cuya' taj! Ix c'u ri' ri ix nimalaj rachoch ri c'aslic Dios, je' jas ri xubij ri Are':

Quinc'o'ji na cuc', quinwacat c'u na chquixol.

Quinoc na che ri qui Dios,

ri e are' c'ut queboc na che ri nu winak in,

—cācha'.

¹⁷ Rumal ri' xukuje' cubij ri Kajaw Dios:

Chixel cuc' we winak ri',

chitasa c'u iwib chquij.

C'o jas michapo ri äwas u chapic chiwe,

quixinc'ulaj c'u na.

¹⁸ Quinoc c'u na che ri i Tat,

ri ix c'ut quixoc na che tak
 ri nu c'ojol, nu mia'l,
 —cächa ri Kajaw Dios ri c'o ronojel u wäch chuk'ab
 ruc'.

7

¹ Je c'u ri', lok'alaj tak kachalal, are wa' ri cuchi'j
 ri Dios chke. Rumal ri' rajwaxic cäkatas kib chrij
 ronojel äwas ri cutz'iloj ri ka cuerpo, xukuje' ri
 kanima'. Kas kajacha ri ka c'aslemal pu k'ab ri
 Dios, nim kila wi ri Are', kaxej c'u kib chuwäch.

*Ri apóstol Pablo cäquicot cumal ri cojonelab aj
 Corinto*

² ¡Kas chujc'ol ba' pa iwanima'! Man c'o tä ya' jun
 ri ka'nom c'äx che, man c'o tä jun ri mat ka'nom
 ri utz ruc', man c'o tä c'u jun ri ka subum. ³ Man
 quinbij tä wa' chiwe chubixic chi c'o i mac. Nu
 bim c'u chiwe nabe canok chi ix c'äx pa wanima'.
 We cujc'asi'c, junam cujc'asi'c, we c'u cujcämíc,
 junam cujcämíc. ⁴ Cäcu'bi nu c'ux chiwij. Sibalaj
 quinquicot iwumal. Chupam ronojel ri c'äx ri
 cäkariko xa sibalaj cäwalijisax ri wanima', nim c'u
 ri quicotemal quinna' iwumal.

⁵ Tzaretak xujopan pa Macedonia man c'o tä
 jubik' uxlanem ka rikom, xane ka rikom c'äx pa
 ronojel. C'äxc'ol je ri', c'äxc'ol je wa', xukuje' xpe
 ch'oj cuc' niq'uijaj chic. Xak c'u ka xe'm kib. ⁶ Are
 c'u ri ka Dios ri cuwalijisaj canima' ri quebisonic,
 xuwalijisaj ri kanima' uj rumal ri ropanic ri Tito.
⁷ Man xuwi tä c'u rumal ri ropanic ri are', xane
 xukuje' rumal chi ri ix iwalijisam ri ranima' ri are'.
 Ri are' xutzijoj chke chi sibalaj quiwaj quiwil ka
 wäch. Xukuje' xubij chke chi sibalaj quixbisonic,

chi sibalaj quixoc il wumal in. Rumal c'u ri' sibalaj xinquicot na.

⁸ Pune c'u ri wuj ri xintz'ibaj bic xuya bis chiwe, man quibison tä c'u in cämïc chi xintz'ibaj wa' chiwe. We c'u xinbison jubik', man naj tä ri', rumal chi xinwilo chi man naj taj xixbison ix rumal ri wuj. ⁹ Cämïc c'ut quinquicotíc, man rumal tä rech chi xinya bis chiwe, xane rumal chi ri bis ri xina' xubano chi xiq'uex ri i chomanic, xiq'uex c'u ri iwanima'. Ri ix xich'ij ri bis, je ri' chi utz xilitaj wa' cho ri Dios. Je ri' man xa tä are jun c'äx ri xka'n uj chiwe. ¹⁰ Ri bis ri cuch'ij jun ri utz quilítaj cho ri Dios cubano chi jun winak cuq'uex ru chomanic, cuq'uex ri ranima', curik c'u ru tobanic ri Dios. Man cuya' tä c'u cäkabisoj wa'. Are c'u ri bis ri cuya ruwächulew xa cuc'am lok ri cämical. ¹¹ Ri ix xich'ij ri bis je ri' chi utz xilitaj wa' cho ri Dios. ¡Chiwilampe c'ut ri xuc'am lok wa' pa ri i c'aslemal! Xubano chi xichomaj rij ri xbanic, xik'alajisaj c'ut jas ri i banom. Xubano chi xpe iwoyowal che ri ajmac, xukuje' xixej iwib. Xubano chi quiwaj quiwil nu wäch. Xiya c'u i tzij chuc'äjisaxic u wäch ri xbanow ri mac. Pa ronojel wa' xik'alajisaj chi man c'o tä i mac ix che ronojel ri xbantajic. ¹² Je c'u ri', aretak xintz'ibaj bi ri wuj chiwe, man kas tä are tajin quinchomaj ri winak ri xmacunic, man are tä c'u ri xurik c'äx rumal, xane are cwaj chi kas quiwetamaj chuwäch ri Dios chi sibalaj quixoc il chke. ¹³ Rumal ri' cu'l ka c'ux cämïc.

Man xuwi tä wa' ri cu'l wi ka c'ux, xane sibalaj cujqicot na aretak cäkilo chi nim ri quicotemal ri c'o pa ranima' ri Tito. Ri ix iwonojel sibalaj xito' rech man c'o tä bis xuna' aretak xc'oji iwuc'.

¹⁴ Man xak tä c'u lok' ri xinbij che ri Tito chi sibalaj quinquicot iwumal. Xane ronojel ri ka bim chiwe ix are kas tzij, je' c'ut xukuje' ri xkabij chiwij che ri Tito are kas tzij. Are la' chi sibalaj cujquicot iwumal. ¹⁵ Más ix lok' c'u na chuwäch ri Tito aretak cäna'taj che chi iwonojel ix xibano jas ri xixutak wi, xukuje' chi nim xiwil wi aretak xopan iwuc', xic'ulaj, man xiban tä c'u nimal chuwäch. ¹⁶ Sibalaj quinquicot na rumal chi cuya' kas cäcu'bi nu c'ux chiwij.

8

Chiya ri cajwataj chque ri kachalal meba'ib

¹ Cämíc c'ut, kachalal, cäkaj cäkabij chiwe jas u banom ri nimalaj u tok'ob ri Dios pa qui wi' ri kachalal cojonelab pa tak ri tinimit re Macedonia. ² Ri e are', pune sibalaj qui rikom c'äx, sibalaj c'ut xeboc il rumal, nim ri quicotemal c'o pa canima'. Pune sibalaj e meba', qui yo'm q'uia sipanic ri xpe pa canima' je' ta ne e k'inomab. ³ Quinbij ri xinwilo, chi ronojel ri xecowin chuya'ic, are pa canima' xpe wi. Man xuwi tä c'u xquiya jampa' ri xecowin che, xane xquicoj qui chuk'ab chuya'ic jubik' chic. ⁴ Sibalaj xujquibochi'j chi cäkaya chque chi ri e are' xukuje' quetob chque ri kachalal ri c'o qui rajwaxic. ⁵ ¡Nim na ri xca'no chuwäch ri xkachomaj uj chi quecowin che! Nabe xquijach quib pu k'ab ri Kajaw Dios, te c'u ri' xquijach quib chke uj chunimaxic ri xkabij chque junam jas ru rayibal ri Dios. ⁶ Rumal ri' xkata' tok'ob che ri Tito chi cutakej u banic ru chaplem lok, are ru mulixic chixol ri tobanic ri cäpe pa iwanima'. ⁷ Ri ix c'ut

nim ri i banom pa ronojel: sibalaj quixcojonc, sibalaj quixna'wic queitijoj ri winak, sibalaj c'o iwetambal, sibalaj quixoc il che ronojel, xukuje' sibalaj cujiwaj. Rumal ri' rajwaxic ba' xukuje' chi nim chibana che qui to'ic ri kachalal ri c'o qui rajwaxic.

⁸ Man are tä jun takanic wa' ri tajin quinya chiwe. Xuwi cwaj chi quiwetamaj ri tajin căca'n niq'uij cojonelab chic ri sibalaj căcaj quetobanic rech căk'alajinic we kas tzij queiwaj ix ri kachalal.

⁹ Iwetam chi c'u ix ri nimalaj tok'ob ri xuban ri Kajaw Jesucristo chiwe. Ri Are' k'inom, xuban c'u meba' che rib chubanic utzil chiwe, rech rumal ru meba'il ri Are' ri ix quixk'inomarc.

¹⁰ Chubanic utzil chiwe quinya ri nu chomanic chrij ronojel wa'. Ri ix junabir utz xibano xichap lok u banic we utzil ri'. Man xak tä c'u xichap u banic wa', xane ruc' nimalaj quicotemal xiban wa'. ¹¹ Cămic c'ut chitakej u banic wa' c'ă quiq'uis na u wăch ruc' nimalaj quicotemal jas ri i banom petinak lok. Chiya ba' jas ri quixcowin che, jas ri c'o iwuc'. ¹² We jun winak kas c'o ru rayibal chuya'ic ri tobanic, ri Dios cuc'amowaj ri' ri sipanic joropa' ri c'o ruc'. Ri Are' man cuta' tä ri man c'o tä ruc' jun.

¹³ Man are tä cwaj chi xa ix quixcanaj can pa meba'il rumal ri qui to'ic niq'uij chic. ¹⁴ Ri cwaj in are la' chi junam ri jastak iwe c'olic. Cămic ri ix c'o ri jastak iwe che qui to'ic niq'uij chic chupam ri qui rajwaxic. Căpe c'u na ri k'ij aretak c'o na ri i rajwaxic ix. Ri e are' c'ut quixquito' na ix aretak c'o i rajwaxic. Je ri' junam ri tewchibal quiriko.

¹⁵ Are je wa' jas ri cubij ru Lok' Pixab ri Dios ri

Tz'ibtalic: "Ri jun ri q'uia xuriko, man xoc'ow tä u wi' ri xcanaj ruc'. E c'u ri jun ri man q'uia taj xuriko, xak are xubana che," —cächa'.

Waral cäkil wi jachin tak ri xetak bi che rachi'l ri

Tito

¹⁶ Maltiox che ri Dios rumal chi xuya pa ranima' ri Tito chi sibalaj coc il chiwe jas ri quinban in.

¹⁷ Ri are c'ut xunimaj jas ri xintak wi. Rumal chi ri are' xukuje' sibalaj coc il chiwe, are craj cäril chi na i wäch. Rumal ri' cämich pa ranima' cäpe wi ri que'c, copan na iwuc'.

¹⁸ Junam ruc' ri Tito tajin cäkatak bi jun kachalal chic. Ri kachalal ri' sibalaj utz quech'aw conojel ri kachalal cojonelab chrij rumal chi sibalaj utz u banom chutzijoxic ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio.

¹⁹ Man xuwi tä wa', xane xukuje' are ri are' ri xquicha' ri kachalal cojonelab che kachi'l pa ri ka binem che ka to'ic pa we chac ri' ri tajin cäka'no chunimarisaxic u k'ij ri Dios xukuje' chuc'utic chi sibalaj quixquicot chubanic ri utzil. Wa' we chac ri' are ru ya'ic ri cäpe pa ranima' jun che qui to'ic ri c'o qui rajwaxic. ²⁰ Je ri' tajin cäka'no rech man c'o tä jun cubij tzij chkij rumal rech we nimalaj sipanic ri' ri tajin cäkamulij. ²¹ Tajin cäkacoj ka chuk'ab chubanic ri kas takal u banic, man xuwi tä chuwäch ri Dios, xane xukuje' chquiwäch ri winak.

²² Cuc' ri e are' tajin cäkatak bi jun kachalal chic ri kilom chi sibalaj coc il chubanic ronojel. Cämich c'ut sibalaj cäquicotic rumal chi kas cäcu'bi u c'ux chiwij. ²³ We c'o jachin jun c'o jas cuta' chrij ri Tito, chibij che chi are wachi'l ri junam cächacun wuc' che i patänixic ix. We c'o jun c'o jas cuta'

chquij tak ri niq'uiaj kachalal chic, chibij che chi ri e are' e takowinak bi ri kachalal cojonelab, xukuje' chi cäquinimarisaj u k'ij ri Cristo. ²⁴ Rumal ri', chic'utu ba' chi kas tzij queiwaj ri e are'. Je ri' rech cäquetamaj conojel ri kachalal cojonelab. Xukuje' rech quetam chi man xak tä lok' cäkabij chi kujquicot uj iwuc'.

9

Ri cojonelab aj Corinto quetob chque ri kachalal ri c'o qui rajwaxic

¹ Chrij c'u ri puak ri cämulix che qui to'ic ri kachalal cojonelab, kas tzij chi man rajwaxic tä chi c'o na ri quintz'ibaj bi chiwe. ² Je ri', rumal chi wetam chic chi c'o ri utzalaj i rayinic che qui to'ic. Amak'el c'ut quinquicot chubixic wa' chque ri cojonelab aj Macedonia chi ri ix, ri ix aj Acaya, sibalaj quiwaj quixtobanic. Junabir c'ut i chaplem lok u banic wa'. E q'uia c'ut chque ri aj Macedonia ri sibalaj xyactaj canima' rumal ri nimalaj quicotemal ri c'o pa iwanima' ix. ³ Pune je ri', e nu takom c'u bi ri kachalal ri' iwuc' rech kas je' quelic jas ri utz ri nu bim chiwij chrij we tobanic ri'. Quel cubij chi kas tzij quiban u banic iwib che qui to'ic ri kachalal jas ri nu bim canok. ⁴ We ne e c'o jujun aj Macedonia quebe' wuc' in, te c'u ri' aretak kujopanic mäja' quimulij we tobanic ri'. We je ri', xa quel na ka q'uixbal uj ri' rumal chi sibalaj ka cu'bam ka c'ux chiwij. E ta c'u lo ri ix, ¿a mat quel na i q'uixbal ri'? ⁵ Rumal ri' tzrajwaxic wi xinta' tok'ob chque ri kachalal chi queopan iwuc' nabe rech quixquito' chumulixic apan ri sipanic

ri i bim chi quiya petinak lok. Je ri' ri sipanic ri quimulij c'o chic aretak cujopanic, k'alaj c'ut chi xpe pa ri iwanima', man xa tä cäkatok'ij na chiwe.

⁶ Chna'taj wa' chiwe: Jachin ri man nim taj cutico, man nim tä ri' ri cuyaco. Jachin c'u ri nim cutico, nim na ri' ri cuyaco. ⁷ Chijujunal ba' chiya jampa' ri cäpe pa iwanima', man ruc' tä bis, man xa tä cätok'ix chiwe, rumal chi ri Dios lok' cäril wi jachin ri cuya ruc' quicotemal. ⁸ Ri Dios cäcowinic cuya ronojel u wäch nimak tak tewchibal chiwe rech je ri' amak'el c'o ronojel ri cajwataj chiwe, xukuje' rech sibalaj c'o na iwe ronojel ri rajwaxic chubanic ronojel u wäch utzil. ⁹ Ru Lok' Pixab ri Dios ri Tz'ibtalic cubij:

U yo'm q'uia u wäch tobanic
chque ri meba'ib.

Ri utzil ri cubano man c'o tä u q'uisic,
—cächa'. ¹⁰ Ri Dios ri cuya ri ija' ri cätiquic, ri cuya ronojel u wäch ri cätijic, cuya na ronojel ri cajwataj chiwe che tak ri i tico'n, xukuje' queuq'uiyisaj na rech sibalaj quewächinic. Je ri' rech quixcowinic quiban ronojel u wäch utzil. ¹¹ Je ri' ri ix c'o na ronojel u wäch k'inomal iwuc' rech quixcowinic quisipaj ri cäpe pa iwanima'. Rumal c'u kech uj ri cujc'amow bi ri puak, ri kachalal ri cäquic'am na ri sipanic ri quitak bic sibalaj cäquiya na maltioxinic che ri Dios. ¹² Je ri', rumal chi aretak cäkaya we tobanic ri' chque ri kachalal man xuwi taj cäkaya ri rajwaxic chque, xane rumal wa' tajin cäka'no chi ri e are' sibalaj cäquiya na maltioxinic che ri Dios. ¹³ Ri e are' cäquiya na u k'ij ri Dios. We tobanic ri' cuc'ut chquiwäch ri e are' chi ri ix sibalaj quixniman che ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio ri

cätzijox chrij ri Cristo. Xukuje' cäquinimarisaj na u k'ij ri Dios rumal ri tobanic ri xpe pa iwanima' chque ri e are', xukuje' chque conojel. ¹⁴ Cäca'n c'u na orar pi wi', sibalaj lok' c'ut quixquil na rumal chi k'alaj ri nimalaj u tok'ob ri Dios ri i rikom. ¹⁵ Kamaltioxij ba' che ri Dios ri u sipam chke, ri sibalaj lok', ri man c'o tä je' wi, ri man cäkarik tä tzij chumaltioxixic.

10

Ri apóstol Pablo cubij chi yo'm takanic pu k'ab rumal ri Kajaw Dios

¹ In wa', ri Pablo, quixinbochi'j rumal ri nimalaj u tok'ob ri Cristo, xukuje' rumal ri nimalaj rutzil ranima'. Cäbixic chi aretak in c'o iwuc' sibalaj man quinban tä nimal. Cäbix c'ut chi aretak man in c'o tä iwuc' co quixinch'abej bi pa tak ri nu wuj ri quintz'ibaj bi chiwe. ² Quixinbochi'j ba' chi aretak quinopan iwuc', micoj i chuk'ab chwe rech c'äx quinch'aw chque jujun chiwe ix ri cäquibij chi man utz tä ri cäka'n pa ri ka c'aslemal. Cäquibij chi xa are cäka'no jas ri cäca'n ri winak ajuwächulew. Quinya c'u nu tzij in chi quintac'aba wib chquiwäch wa' we winak ri'. ³ Kas tzij chi ri uj xak uj winak. Man cujch'ojin tä c'ut jas ri winak ajuwächulew. ⁴ Je ri', rumal chi aretak cujch'ojinic man je' tä cujch'ojinic jas ri quech'ojin ri winak, xane are cäkacoj ri chuk'ab ri u yo'm ri Dios chke chusachic u wäch apachique ri cäquicoj ri winak che qui to'ic quib. ⁵ Je ri' cujcowinic cäkasach u wäch apachique tzijtal ri cäquiyac ri winak chkij, xukuje' apachique u wäch k'atebal ri ruc' nimal cäquicojo

rech ri winak man kas tä cäquetamaj u wäch ri Dios. Cäkachap na ronojel ri qui chomanic ri winak, cäkaya c'u pu k'ab ri Cristo rech queniman che ri Are'. ⁶ Aretak c'ut ri ix iwetam chic jas ri' ri kas cojonic, cäkaya ka tzij chuc'äjisaxic qui wäch ri man queniman taj.

⁷ Ri ix are queiwil ri winak jas ri qui bantajic. We c'o jun cuna' pa ranima' chi kas rech ri Cristo, kas cuchomaj ba' chi jas ri are' rech ri Cristo ri uj xukuje' uj rech ri Cristo. ⁸ Pune ba' quinya jubik' u wi' ri takanic ri c'o pa ka k'ab, man quinq'uix taj. Yo'm c'u we takanic ri' pa ka k'ab rumal ri Kajaw Dios rech cäc'oji u chuk'ab ri i cojonic. Man are tä c'u chusachic i wäch. ⁹ Man cwaj taj chi quichomaj chi xa quixinxibij cumal tak ri nu wuj. ¹⁰ Cäbixic chi sibalaj c'äx quinch'aw chiwe pa tak ri nu wuj, chi sibalaj c'äx cätak ri tzij ri c'o chupam. Cäbix c'ut chi aretak in c'o iwuc' man c'o tä nu chuk'ab, xukuje' ri nu tzij xa tzel cätatajic. ¹¹ Jachin c'u ri cäbin wa' we tzij ri' rajwaxic cäretamaj chi jas ri cujch'aw pa tak ri ka wuj ri ka takom bi chiwe aretak naj uj c'o wi, je ri' xukuje' cujch'aw na aretak uj c'o iwuc' chwinakil.

¹² Man cucoch' tä kanima' cäkajunamaj kib cuc' jujun ri xa cäquiya qui k'ij chbil quib o cäka'n ke jas ri cäca'n ri e are'. We winak ri' xa qui conil cäca'no aretak xak e are' quebinic chi utz ri tajin cäca'no, aretak cäquijunamaj quib ri jun ruc' ri jun chic. ¹³ Ri uj man cäka'n tä nimal che jachique ri man ya'tal tä chke. Ri Dios are cäc'utuw na chkawäch jawije' rajwaxic cujtäni wi chutzijoxic ru Lok' Pixab ri Are'. Are c'u yo'winak chke chi cujopan iwuc' ix pa Corinto. ¹⁴ Rumal ri' man xujel tä chrij ri ya'tal

chke. Are ta je ri', we ta mat uj ri' ri uj c'olinak chic iwuc'. Are c'u ri uj ri xujopan iwuc' nabe chutzijoxic ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio chrij ri Cristo. ¹⁵ Man cäka'n tä nimal che ri chac ri ca'nom niq'uiaj chic, ri je' ta ne ri uj, uj banowinak wa'. Xane cäkayej chi ri ix quixcojon na más. Rumal chi we je ri' quibano, cujcowinic cujchacun na más chixol. Man cujel tä c'u chrij ri ya'tal wi chke. ¹⁶ Te c'u ri' cäkachomaj cujel chi na apan rech cäkatziyoj na ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio pa tak ri niq'uiaj tinimit chic ri e c'o apan jela' chiwe ix. Man cäka'n tä c'u nimal che ri chac ri u banom jun chic.

¹⁷ Jachin ri kas craj cunimarisaj rib, are chunimarisaj rib rumal ri u banom ri Kajaw Dios. ¹⁸ Je ri', rumal chi ri winak ri utz quilitalaj wi man are tä ri' ri utz cäch'aw chrij chbil rib, xane are ri cäyi' u k'ij rumal ri Dios.

11

Ri apóstol Pablo cäch'aw chquij ri jule' winak ri cäca'n che quib chi e apóstoles

¹ ¡Cwaj ta ne in chi quinicuy na jubik', pune ba' je' quinch'awic jas jun conalaj winak! Chibana ba' tok'ob, chinicuyu ba'. ² Sibalaj quinna' c'äx pa wanima' chiwe. Are c'u ri Dios yo'winak wa' we c'äx ri' pa wanima'. Je ri', rumal chi ri ix, ix nu yo'm chi che c'ulanem ruc' ri Cristo. Are c'u cwaj quixintac'aba chuwäch ri Are' je' jas jun k'apoj ali ri xuwi ruc' Are' cäc'uli wi. ³ Quinxej c'u wib we ne je' quibano jas ri xuban ri Eva ri xsub rumal ri cumätz ruc' ri itzel u no'j. We ne ruc' jubik' quiya iwib pa subic, man ruc' tä c'u ri i chomanic, man ruc' tä ronojel iwanima' quixpatänin che ri Cristo.

⁴ Ri ix c'ut sibalaj utz quiban che qui c'ulaxic ri winak ri cäquitzijoj jun Jesús chic ri man junam tä ruc' ri cäkatzijoj uj chiwe. Xukuje' sibalaj utz u c'amic jun espíritu chic quibano ri man junam tä ruc' ri i c'amowam chic. Xukuje' quixcojon che jun evangelio chic ri man junam tä ruc' ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio chrij ru tobanic ri Dios ri ka tzijom uj chiwe. ⁵ Quinchomaj c'ut chi man are tä nim na qui banic chnuwäch in we jule' apóstoles ri' ri man kas e apóstoles, ri ix teren chquij. ⁶ Pune ba' ri in man kas tä ruc' utzil quinch'awic, ri wetamanic c'ut man je' tä ri'. Ka c'utum c'u wa' chiwäch ix amak'el pa ronojel ri ka'nom.

⁷ ¿A xa ta c'u lo man utz tä xinbano aretak xintz-ijoj ri Utzalaj Tzij re ri Evangelio chiwe, man c'o tä jas xintok'ij chiwe? ¡Man je' taj! Xinkasaj c'u nu k'ij in chbil wib chubanic utzil chiwe, rech cänimar i k'ij ix. ⁸ Xinc'am puak chque niq'uijaj kachalal cojonelab chic aretak xintoj cumal rech quinc'oj wa' che i patänixic ix. ⁹ Aretak xinc'oji iwuc', man c'o tä latz' xinya che jachin jun chiwe aretak c'o nu rajwaxic. Ri xajwataj chwe are c'u xeyo'w ri kachalal ri xepe pa Macedonia. Je ri' xinchajij wib rech man c'o tä latz' xinya chiwe. Je' c'u quintakej na u banic wa'. ¹⁰ Kas jiquil ri wanima', je' jas ri kas tzij chrij Cristo ri wetamam, chi pa tak ri tinimit re ri Acaya man c'o tä jun ri cäcowinic quesana chwe ri quicotemal ri' ri quinna' pa ri wanima'. ¹¹ ¿Jas che je' quimbij wa'? ¿A xa lo man quixwaj taj? ¡Man je' tä ri! Ri Dios retam chi sibalaj quixwaj.

¹² Ri tajin quinbano, quintakej c'u na u banic wa', rech man quinya tä chque ri niq'uijaj winak chic ri te' xinbij chiwe chi cäca'n que jas ri cäka'n

uj. Je ri' rech man c'o tä cäca'n wi nimal, rech man quequicot tä na jas ri kujquicot wi uj. ¹³ E are' c'u tak wa' ri xak cäquibij chi e apóstoles, winak ri xak quequisub niq'uijaj chic, ri cäca'n che quib chi e apóstoles, chi e are' u tako'n ri Cristo. ¹⁴ Man cajmabal tä c'u wa', rumal chi ri Satanás cuban che rib chi are jun ángel re sakil. ¹⁵ Rumal ri' man cajmabal tä ri' chi ri patänil tak re ri Satanás xukuje' cäca'n che quib chi e banal tak utzil. Aretak c'ut cäpe ri q'uisbal re ri qui c'aslemaal we winak ri', ri tojbal re ri cäca'no are coc na chquij.

Ri apóstol Pablo cutzijoj ri c'äx ri u rikom rumal ru patänixic ri Dios

¹⁶ Jumul chic quimbij chiwe: C'o jun muchomaj chi xa in elinak ch'uj. We c'u je wa' quichomaj, chiya ba' chwe chi quinch'aw iwuc' je' jas jun ch'uj achi, rech ri in cuya' quinnimarisaj jubik' wib. ¹⁷ Ri tajin quimbij chanim ri' man are tä ri Dios in takowinak chubixic, xane ruc' nu ch'ujlal tajin quimbij wa', je' ta ne chi kas tzij xa tajin quinnimarisaj wib. ¹⁸ Rumal chi e q'uia ri cäquinnimarisaj quib che ri jastak rech ruwächulew, ri in xukuje' quinnimarisaj na wib. ¹⁹ Rumal chi ri ix sibalaj c'o ri i no'j, utz c'u quiban che qui c'ulaxic ri winak ri xa e ch'uj. ²⁰ Ri ix sibalaj utz quiban che qui c'ulaxic ri winak ri quixquitak che qui patänixic, ri xak cäquich'ac puak chiwij, ri quesubun chiwe ruc' nimal rech cäca'n que chiwe, ri tzel quixquil wi, ri xukuje' quixquich'ay chipalaj. ²¹ Pune ba' quinq'uixic, quimbij chi ri uj man c'o tä ri ka c'a'nal chubanic wa'.

Apachique c'u ri man cäquixej tä wi quib ri e are' che, ri in xukuje' man quinxej tä wib che. Xa ba' quinch'aw jas jun ch'uj. ²² ¿A hebreos ri e are'? Ri in xukuje' in hebreo. ¿A e winak aj Israel ri e are'? Ri in xukuje' in aj Israel. ¿A are ri Abraham qui mam ri e are'? Ri in xukuje' are nu mam ri Abraham. ²³ ¿A e patänil tak re ri Cristo ri e are'? Ri in sibalaj quimpatänij na ri Cristo chquiwäch ri e are', pune ba' je' quinch'aw jas jun ch'uj aretak je' quimbij wa'. Nim na ri chac nu banom chquiwäch ri e are', q'uia mul c'ut nu rikom ch'ayic chquiwäch ri e are', q'uia mul in cojom pa che' chquiwäch ri e are', q'uia mul c'ut tzucum nu cämisaxic cumal ri winak. ²⁴ Job mul xintij ri juwinak belejlajuj ch'ayic cumal ri winak aj Israel. ²⁵ Oxmul in ch'ayom ruc' che' cumal ri romanos, jumul c'ut xinban chabaj. Oxmul xkaj ri barco ri in benak wi chuxe' ri ja'. Jumul ri' xinc'oji jun k'ij ruc' jun ak'ab puwi' ri nimalaj uwoja' re ri mar. ²⁶ Q'uia mul nu banom binem. Xa jubik' c'ut man in cäminak pa tak nimak tak ja', xa jubik' man in cäminak cumal tak elak'omab, cumal ri nu winakil in o cumal estranjerab. Xa jubik' man in cäminak pa tak tinimit, pa tak juyub, pa ri mar, xukuje' cumal ri winak ri xak cäquibij chi e kachalal. ²⁷ Sibalaj nu rikom c'äx pa tak chac ri cuya nimalaj cosic, q'uia mul c'ut elinak nu waram. Nu rikom numic, xukuje' chaki'j chi'. Q'uia mul man c'o tä nu wa. Nu rikom c'äx rumal ri tew, man xuban tä c'u ri watz'iak.

²⁸ Man xuwi tä c'u wa' ri c'äx ri nu rikom, xane ronojel k'ij sibalaj quinoc il chque tak conojel ri kachalal cojonelab. ²⁹ We c'o jachin jun ri man c'o

tä u chuk'ab, quinna' wa' pa wanima' chi je' ta ne in ri' man c'o tä nu chuk'ab. We c'o jachin jun ri xban che chi cätzakic xa rumal ri cuban jun chic, ri in quinq'uixic, xukuje' cäpe woyowal. ³⁰ We rajwaxic quinnimarisaj wib, quinnimarisaj na wib rumal ri cäc'utuwic chi man c'o tä nu chuk'ab. ³¹ Ri Dios, ru Tat ri Kajaw Jesucristo, ri takal che chi cäyi' u k'ij amak'el ronojel k'ij pa tak ri k'ij ri junab ri quepetic, ri Are' retam chi kas tzij ri quinbij. ³² Aretak xinc'oji pa ri tinimit Damasco, ri k'atal tzij ri cäpatänin che ri tat Aretas ri nim takanel xeucuj chajinelab chi' ri u chi' tak be re ri tinimit Damasco che nu c'amic bi pa che'. ³³ Xinkasax c'u bi pa jun chicäch ruc' jun colob pa jun wentana ri c'o pa ri tapya ri c'o chrij ri tinimit. Xa je ri' man xinkaj tä pa qui k'ab.

12

Ri apóstol Pablo cutzijoj ri c'utum chuwäch rumal ri Dios

¹ Man c'o tä cuch'ac jun we cunimarisaj rib. Pune je ri', rajwaxic wi chi quintzijon chrij ri xuc'ut ri Kajaw Jesús chnuwäch, ri xk'alajisax rumal. ² Wetam u wäch jun achi* ri cojonel che ri Cristo, xque' cajlajuj junab wa' xc'am bi c'ä pa ri urox caj. Man wetam tä c'ut we xc'am bi chwinakil o man chwinakil taj. Xuwi ri Dios retam. ³ Wetam c'ut chi ri achi ri' xc'am bi chicaj. We chwinakil xc'am bic o man chwinakil taj, man wetam tä wa'. Xuwi ri Dios retam. ⁴ Xc'am c'u bi we achi ri' pa ri je'lalaj c'olibal “paraíso” u bi', jawije' xeuta wi tzij

* **12:2** Ri achi ri' are ri Pablo mismo.

ri man etamtal taj, ri man ya'tal tä che jun winak cubij. ⁵ Ri in quincowinic quinnimarisaj wib che jun achi jas ri achi ri', ri in c'ut man quinnimarisaj tä wib, xane xak xuwi quinnimarisaj wib che ronojel ri cäc'utuwic chi man c'o tä nu chuk'ab. ⁶ Pune ta c'u ri in cwaj quinnimarisaj wib, man xa tä c'u jun conil ri' rumal chi xuwi are tajin quinbij ri kas tzij. Man quinban tä c'ut rech man c'o tä jun cuhomaj chi sibalaj nim na nu banic chuwäch ri cärilo quinbano o ri cuto chi quinbij.

⁷ Rech man quinnimarisaj tä wib che ri xuk'alajisaj ri Dios chnuwäch, ri sibalaj e cajmabal wa', xya'taj jun c'äxalaj yabil chwe ri je' ta ne jun q'uix ri ch'iquil che ri nu cuerpo. Jun yabil wa', ru takom lok ri Satanás chubanic c'äx chwe. ⁸ Oxmul nu bochi'm ri Dios. Xinta' che chi cäresaj wa' we c'äx ri' pa ri nu cuerpo. ⁹ U bim c'u ri Dios chwe: “Ri nu tok'ob ri c'o pa wi' xuwi wa' ri rajwaxic chawe. Kas k'alaj c'u na ri nu chuk'ab aretak ri winak man c'o tä u chuk'ab ri are',” —xcha chwe. Rumal ri' quinquicotic chi man c'o tä nu chuk'ab, rech cäk'alajin ru chuk'ab ri Cristo pa ri nu c'aslemal. ¹⁰ Rumal ri' quinquicotic chi man c'o tä nu chuk'ab, quinquicotic pune quinyok'ic, pune man c'o ri cajwataj chwe, pune cäban c'äx chwe cumal ri winak, pune quinrik c'äxc'ol rumal ru patänixic ri Cristo. Je ri', rumal chi aretak man c'o tä nu chuk'ab are chi' quinna' chi kas c'o nu chuk'ab.

Ri apóstol Pablo sibalaj coc il chque ri kachalal cojonelab aj Corinto

¹¹ Je' xinbantaj jun ch'uj aretak xinnimarisaj wib chbil wib. Ix c'ut xinitakchi'j chi je' quinbano.

Are c'u ix ri' ri rajwaxic quinimarisaj nu k'ij. Man are tä c'u nim na qui banic chnuwäch in ri jule' tak apóstoles ri' ri i terenem ix, pune ba' man nim tä nu banic in chiwäch ix. ¹² Ri chac ri xinban iwuc' ruc' nimalaj paciencia, are xbantaj wa' cuc' nimak tak c'utbal, etal, xukuje' cajmabal ri xc'utuwic chi kas tzij in apóstol. ¹³ Man are tä c'u nim na xeinwil wi ri niq'uij tak kachalal cojonelab chic chiwäch ix. ¿A xa c'äx quina' ix chwe rumal chi man xinta' tä ri nu rajwaxic chiwe? We c'u are je ri', xa ba' chisacha nu mac che ri c'äx ri xinban chiwe.

¹⁴ Cämich c'ut nu banom chi u banic wib rech quinopan iwuc' churoxmül. Man quinya tä c'u latz' chiwe. Man are tä c'u quintzucuj ri c'o iwuc', xane ix ri' ri quintzucuj. Are c'u ri nan tat ri rajwaxic cäquich'ac puak che qui tzukic ri calc'ual, man are tä ri alc'ualaxelab ri rajwaxic cäquich'ac puak che ri qui nan qui tat. ¹⁵ Ri in ruc' quicotemal quinsach na ri c'o wuc'. Quinya c'u nu tzij, quinrik na in apachique u wäch c'äx chubanic utzil chiwe. Pune ba' quinwilo chi aretak sibalaj quixwaj na, ri ix man kas tä quiniwaj in.

¹⁶ E c'o c'u jujun ri pune cäquich'obo chi man xinya tä latz' chiwe, cäquibij chi xa xixinsubu rech quixkaj pa nu k'ab. ¹⁷ ¿A xa ta c'u xixinsub rumal jun chque ri xeintak bi iwuc'? ¡Man je' taj! ¹⁸ Xinta' tok'ob che ri Tito chi copan na iwuc', xukuje' xintak bi ri jun kachalal chic ruc'. ¿A xa ta c'u xixusub ri Tito? ¿A mat kas tzij chi junam ka no'j ri uj quieb, xukuje' junam ri kanima'? ¡Je', je ri'!

¹⁹ We ne ri ix quichomaj chi xa tajin cäkato' kib chiwäch. ¡Man je' tä c'u ri'! Xane chuwäch ri Dios tajin cujtzijon wi pa ru bi' ri Cristo. Lok'alaj tak

kachalal, ronojel c'u wa' ri cäka'no, cäka'n wa' rech ri ix cäc'oji u chuk'ab ri i cojoníc. ²⁰ Quinoc il chiwe chi aretak quinopan iwuc' quinriko chi man je' tä i banom jas ri cwaj in, xukuje' chi ri in man je' tä nu banic in jas ri quiwaj ix. Quinoc il chiwe chi quinrik ne chi c'o ch'oj chixol, chi c'äx quina' chbil tak iwib, chi c'o iwoyowal, chi quinrik ne chi xuwi quitzucuj ri utz chiwe ix, man quitzucuj tä c'u ri utz chque niq'uijaj chic, chi quiyac tziytal, chi quibij tzij chbil tak iwib, chi quiban i nimal, chi i tuquim c'u iwib. ²¹ Quinoc il chiwe chi aretak quinopan chi jumul iwuc', ri nu Dios cäresaj nu q'uixbal rumal iwech, quinok' c'u ri' rumal chi e q'uia chiwe ri tzojer lok e macuninak, man qui yo'm tä c'u can u banic ronojel u wäch mac ri äwas u banic cho ri Dios xukuje' chquiwäch ri winak, xane xak are cäca'n na jas ri cäca'n ri tz'i' ri xak cäquirik quib, man c'o tä qui pixab, cäca'n c'u que ronojel u wäch etzelal jachique ri utz cäquil wi.

13

Ri apóstol Pablo queupixbaj ri cojonelab, cuya c'u bi rutzil qui wäch

¹ Are ba' urox mul wa' ri quinopan iwuc'. Ronojel ri cächomax rij rajwaxic cächomax wa' ruc' ri qui tzij quieb o we ne oxib kachalal ri cäquik'alajisaj ri xbanic (je' jas ri cubij ru Lok' Pixab ri Dios ri Tz'ibtalic). ² Chque ri e macuninak can nabe, xukuje' chque conojel, cämíc ri naj in c'o wi, quinbiji chi na jumul ri pixab ri xinya chiwe aretak xinopan iwuc' chucamul, chi we quinopan chi jumul iwuc' man quintok'obisaj tä na i wäch. ³ Te

c'u ri' quiwil na ri tajin quitzucuj, chi ri Cristo, are cäch'aw iwuc' rumal wech in. Ri Cristo c'ut man are tä jun winak ri man c'o tä u chuk'ab aretak cäch'aw iwuc', xane ri Are' cuc'ut na ru chuk'ab chixol. ⁴ Pune kas tzij chi ri Cristo xcämisax cho ri cruz je' ta ne chi man c'o tä u chuk'ab, c'asal ri Are' cämïc rumal ru chuk'ab ri Dios. Ri uj xukuje', pune ta ne man c'o tä ka chuk'ab junam jas ru banic ri Cristo, uj c'asal c'ut junam ruc' ri Are' rumal ru chuk'ab ri Dios rech cujcowinic cujpatänin chiwe ix.

⁵ Chichomaj ba' pa ri iwanima' we kas ix cojoninak che ri Cristo. Kas china' iwib jas ri i banic. ¿A mat quich'obo chi ri Jesucristo c'o pa ri iwanima', o we ne xak quibij chi ix cojoninak? ⁶ Cwaj c'ut chi quiwetamaj chi ri uj man xak tä cäkabij chi uj cojoninak. ⁷ Cäka'n c'u orar pi wi' cho ri Dios rech ri ix man quiban tä ri man utz taj. Man are tä c'u cäkaj cujilitajic chi ri uj c'o ka no'j, xane xak are cäkaj chi ri ix quiban ri kas utz, pune cäbixic chi xa man c'o tä ka no'j uj. ⁸ Man c'o tä c'u jas cujcowinic cäka'n chrij ri kas tzij, xane xuwi are cäkato' u wi' ri kas tzij. ⁹ Rumal ri' ri uj cujqicotoc aretak man c'o tä ka chuk'ab, rech ri ix cäc'oji i chuk'ab. Cäkatakej c'u u banic orar pi wi' rech kas je' quixel na jas ri craj ri Dios. ¹⁰ Quintz'ibaj c'u bi we wuj ri' chiwe mäjok quinopan iwuc', rech aretak quinopanic man rajwaxic taj quinyajan chiwe aretak quincoj ri takanic ri c'o pa nu k'ab. Are takanic wa' ru yo'm ri Kajaw Dios chwe chuya'ic u chuk'ab ri i cojonic, man are tä chusachic i wäch ix.

¹¹ ¡Ch'abej chic, kachalal! Chuq'uisbal ronojel quinbij chiwe chi chicojo i chuk'ab rech kas je'

quixel na jas ri craj ri Dios, chucu'bisala i c'ux, xa jun chixchomanok, c'ol utzil chixol. We je ri' quibano, ri Dios ri cuya uxlanem che ri iwan-ima', ri xukuje' sibalaj quixraj, cäc'oji na iwuc'.

¹² Chiyala rutzil i wäch chijujunal. Chitz'umaj iwib chuwäch ri Dios chuc'utic chi quiwaj iwib.

¹³ Conojel ri kachalal cojonelab cäquiya bi rutzil i wäch.

¹⁴ Are ta ba' ri Kajaw Jesucristo cutok'obisaj i wäch. Chc'ol ta na ri rutzil ranima' ri Dios iwuc', chcu'bisax ta c'u i c'ux iwonojel rumal ri Lok'alaj Espíritu ri c'o iwuc' amak'el ronojel k'ij. Amén.

Ru Lok' Pixab Ri Dios
New Testament in K'iche' Cantel; quc (GT:quc:K'iche'),
traditional spelling

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: K'iche'

Dialect: Cantel

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in K'iche'

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

8430bd05-7384-53a0-b6f0-f6365890a2fe